

71.2.

Лит. МД

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

За більшовицькі НАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова.

ВІСНИК
1
ЧЕРВНЯ
1948 р.
№ 17 (220)
Безплатно.

Перед нами стоїть фортеця. Називається вона, ця фортеця, наукою з її численними галузями знань. Цю фортецю ми повинні взяти що б то не стало. Цю фортецю повинна взяти молодь, якщо вона хоче бути будівником нового життя, якщо вона хоче стати справжньою зміною старої гвардії.

Й. В. Сталін.

РАДЯНСЬКА МОЛОДЬ ОПАНОВУЄ ФОРТЕЦЮ НАУКИ

16 травня 1928 р. товариш Сталін виступив на VIII Все-союзному з'їзді комсомолу з промовою, яка стала дороговказною зіркою для молодого покоління борців за комунізм.

Гігантський шлях пройшла наша країна за останні два десятиліття. Повністю перемогла ленінсько-сталінська політика соціалістичної індустріалізації країни і колективізації сільського господарства. Під керівництвом партії Леніна—Сталіна наша Батьківщина зробила стрибок, з допомогою якого вона перетворилась із відсталого країни в передову, із аграрної—в індустріальну.

Країна соціалізму широко відкрила перед молоддю двері в науку. Якщо царська Росія посідала одне з останніх місць в Європі за кількістю вищих учбових закладів, то в Радянському Союзі ще напередодні війни в вищій школі навчалось більше студентів, ніж в усіх європейських країнах, разом узятих.

В дореволюційній Росії в середніх учбових закладах, в яких готувались спеціалісти, навчалось 35 тисяч чоловік. В Радянському Союзі в цьому році в технікумах навчається більше мільйона молодих людей. Талановита радянська молодь прагне до науки. У вишах нашої країни існує зараз більше двохсот наукових студентських товариств.

Ми бачимо молодь у числі кандидатів і докторів наук, в ученому званні професорів, у почесному званні лауреатів Сталінських премій. Наша молодь стала невичерпним джерелом поповнення наукових кадрів, і в цьому сила нашої науки, в цьому її майбутнє.

Десять років тому, на прийомі в Кремлі робітників вищої школи, товариш Сталін проголосив тост за процвітання тієї науки, „яка не дає своїм старим і визнаним керівникам самовдоволено замикатись у шкаралупу жерців науки, шкаралупу монополістів науки, яка розуміє смисл, значення, всесилля союзу старих робітників науки з молодими робітниками науки, яка добровільно і охоче відкриває всі двері науки молодим силам нашої країни і дає їм можливість завойовувати вершини науки, яка визнає, що майбутність належить молоді од науки“. Од опанування основами науки до завоювання її вершини!—ось до чого закли-

кає товариш Сталін радянську молодь.

Наука, яку буржуазія завжди прагнула підкорити своїм інтересам і перетворити в храм для обранців свого класу, давно стала в нашій країні надбанням народу. Соціалістичний лад створив небувалі раніш можливості для розквіту науки і техніки. Радянські люди, які опанували техніку, творять справжні чудеса в нашому народному господарстві, ламають старі норми і створюють нові, досягають справді соціалістичної продуктивності праці, ставлять сили природи на службу людині. Але наша молодь ніколи не повинна забувати про те, що наука і техніка не стоять на місці. Щоб бути достойними великої сталінської епохи, люди науки повинні безустанно рухатися вперед. Люди науки повинні, як учить їх товариш Сталін, мати сміливість, рішучість ламати старі традиції, норми, настанови, коли вони стають застарілими і перетворюються в гальмо. Люди передової радянської науки повинні створювати нові традиції, нові норми, прокладаючи дорогу для науки комуністичного суспільства.

І ще одну вказівку товариша Сталіна повинна завжди пам'ятати радянська молодь: ленінець не може бути тільки спеціалістом вибраної ним галузі науки,— він повинен бути разом з тим політиком, громадським діячем, який завжди цікавиться долею своєї країни, повинен бути обізнаним із законами суспільного розвитку і вміти користатися цими законами. Для цього наші наукові і технічні кадри, спеціалістами якої б окремої галузі вони не були, повинні настирливо опановувати марксистсько-ленінською наукою про суспільство, про закони розвитку суспільства, про закони соціалізму, про перемогу комунізму.

Марксистсько-ленінська теорія вдохновляє всю нашу партійну, державну і наукову діяльність, вона служить вірним компасом, який вказує нам шлях вперед.

Сьогодні, як і двадцять років тому, з усією силою звучать сталінські слова про вперту учобу і опанування науки. Радянська молодь опановує фортецю науки, черпаючи в ній могутні сили для боротьби за перемогу комунізму!

(З передової газети „Правда“ за 16-V-48 р.)

ВИКОНАТИ ПОСТАНОВУ ОБКОМУ КП(б)У

25 травня партійні збори університету заслухали звіт секретаря партійної організації тов. І. М. Фролова про хід виконання постанови Обкому КП(б)У від 9-X—1947 р. І в доповіді, і в резолюції відзначено, що наша парторганізація чимало зробила саме в справі виконання ухвали Обкому КП(б)У.

Так, докорінно перебудована політико-виховна робота серед нашого студентства. Агітатори, виділені партбюро, щотижня проводять на важливіші політичні теми бесіди не тільки по групах, а і в кожній кімнаті гуртожитку. Студенти старших курсів вивчають І і II томи творів товариша Сталіна. Кафедра марксизму-ленінізму організувала для

них спеціальний цикл лекцій і консультацій. Добре, особливо в другому семестрі, попрацювали студентські наукові гуртки марксизму-ленінізму, філософії, політекономії, в яких бере участь 160 студентів. Можна з певністю сказати, що основна маса студентства активно і вдумливо вивчає твори класиків марксизму-ленінізму і уважно стежить за поточними політичними подіями.

Далеко інтенсивніше працюють над піднесенням свого ідейно-політичного рівня і викладачі.

На зборах були відзначені серйозні хиби в нашій роботі, зокрема на фізикоматематичному факультеті і, особливо, на філологічному. Ці хиби є результати

того, що на філологічному факультеті відомі постанови ЦК ВКП(б), ЦК КП(б)У та постанова Обкому КП(б)У до кінця не усвідомлені і конкретно ще не втілюються в життя. Вони є результатом байдужості, безпечності і самовпевненості окремих працівників, наслідок відсутності більшовицької критики і самокритики.

Отож, щоб піднести ідеологічну роботу в університеті на вищий щабель, щоб виконати постанови партії і уряду „ми повинні гостро, як личить радянським людям, як личить більшовикам, розкритикувати помилки і хиби ідеологічної роботи. Тільки тоді ми зуміємо виправити справу“ (Жданов). А. М.

Лист композитора Дунаєвського студентам нашого університету

Я з великою готовністю відкликаюсь на пропозицію редколегії написати в газету про свої враження від зустрічі з одеськими студентами.

Я завжди надавав дуже великого значення моему спілкуванню з радянською молоддю. Крім частих зустрічей з різноманітними молодіжними аудиторіями, я вів і веду дружню переписку з багатьма молодими людьми, життя яких протікає, так би мовити, в письмовій формі на моїх очах ще з шкільної лави. Тепер деякі з моїх кореспондентів уже закінчили вищі, стали інженерами, лікарями і т. д.

Я не знаю в якій мірі корисні зносини зі мною нашої молоді, але для мене, як композитора, вони дають дуже багато. По-перше, це дає мені натхнення на творчість. По-друге, це дає мені те необхідне пізнання навколишньої дійсності, яке крім моїх осо-

бистих відчущань, збагачується також переломленням цього життя через діяльність найважливішої, найпрогресивнішої частини нашого суспільства, якою є радянська молодь, що учиться.

Молодь—це майбутнє нашої Батьківщини. Для мене в цій фразі закладено і великий творчий зміст, тому що через Вас я заглядаю в майбутнє, тому що через Вас я бачу і почуваю буйне стремління вперед. А без цього чудового слова „вперед“ не може жити ні один хоч трохи поважуючий себе художник.

Та крім всього цього, молодь є найважливішим споживачем нашої творчості, найціннішим і найбільш строгим нашим критиком. Звідси стане ясно, що любов і зацікавленість нами з боку радянської молоді є нашим великим надбанням і великою гордістю. Звідси стане зрозуміло, що ніколи не може згладитися

з моєї пам'яті тисячолосий хор студентів Одеського Державного Університету, який проспівав мій „Марш ентузіастів“.

Це не тільки хвилювання композитора, який написав вдало пісню. Це хвилювання і гордість людини, яка служить своєму народові, яка зуміла виразити в пісні те важливе і потрібне, що об'єднує людей. І кращою пам'яткою нашої зустрічі—це бажання писати нові твори, виражаючи наші почуття і думки так, що Ваш імпровізований, але тим не менш, натхненно прекрасний хор не змовкав в своєму молодому, дзвінкому схваленні життя, природи, кохання, дружби, відданості нашій Батьківщині і її великим людським ідеалам.

Спасибі Вам, мої дорогі друзі, за ті чудові дві години, які я у Вас провів.

Ваш Дунаєвський.

Москва, 6-5-48 р.

СТВОРИМО ГІМН СТУДЕНТСТВА РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

На прохання групи студентів нашого Університету, я в листі до композитора І. О. Дунаєвського нагадала йому про його обіцянку, дану ним при нашій зустрічі в актовому залі Університету, написати гімн студентства. В своїй відповіді Ісаак Осипович запропонував мені скласти текст гімна силами студентства нашого Університету і кращі вірші надіслати йому.

На ці вірші тов. Дунаєвським буде написана музика і, таким чином, спіль-

ними силами студентів і композитора буде створений гімн студентства Радянського Союзу.

Я закликаю всіх студентів, бажаних взяти участь в створенні гімна студентства Радянського Союзу, писати свої вірші і здавати їх в редакцію „За більшовицькі кадри“. Кращі вірші будуть відправлені композитору Дунаєвському.

А. Перська,

студентка IV к. істфаку.

СТУДЕНТСЬКА ТЕОРЕТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

В травні відбулася студентська теоретична конференція хімфаку на тему „Про поступовий перехід від соціалізму до комунізму“.

Заслухано 4 доповіді: „Перемога соціалізму в СРСР“—студента II курсу Гольцмана; „Ріст виробничих сил в СРСР—необхідна умова для побудови комунізму“—студента I курсу Лайле; „Керівна роль партії в справі побудови комунізму“—студента IV курсу Гавриша; „Всесвітньо-історичне значення перемоги соціалізму в СРСР“—студента II курсу Багатського. Було присутніх 35 чол.

Луньонок.

Шкідливі перекручення у викладанні літератури

Одеський державний університет свого часу провів наукову сесію, присвячену тридцятим роковинам Великої Жовтневої соціалістичної революції, а видавництво університету опублікувало тези доповідей, прочитаних на сесії. Ці тези свідчать про те, що керівництво університету до великої і відповідальної справи поставилося абсолютно безвідповідально. Більше того, ці тези, як і інші матеріали, доводять, що в ряді випадків суспільні науки в Одеському університеті викладаються з шкідливими перекрученнями.

Викладання української літератури, особливо такого важливого розділу, як українська радянська література, — позначене рецидивами буржуазного націоналізму, апологетикою шкідливих і ворожих творів. Серйозні помилки і перекручення допущені також у викладанні західноєвропейської літератури та інших гуманітарних дисциплін.

Одвертою апологією ворогів народу була на сесії доповідь доцента А. Недзвідського „Українська радянська література першого революційного триріччя (1918—1921)“. Свого часу українсько-німецькі запродавці висунули теорію „перших хоробрих“, що була підступною диверсією, спрямованою проти радянської культури. Ці диверсанти твердили, що справжніми фундаторами радянської літератури на Україні були не наші сучасники Тичина, Сосюра та інші радянські письменники, а діячі націоналістичної партії боротьбістів—Михайличенко, Заливчий, Кобилянський, Григорук та інші.

Шкідницька теорія „перших хоробрих“ давно вже викрита й розгромлена. Але в доповіді доц. Недзвідського вона виступає знову. Недзвідський вважає основоположною книгою радянської літератури збірник „Червоний вінок“. Він пише: „Виданий в Одесі збірник „Червоний вінок“ згуртував сили письменників, що в складній обстановці 1919 року сміливо й одверто протиставили себе таборові жовтоблагитних літераторів“ (Наукова сесія Одеського університету. Тези доповідей. Одеса, 1947, стор. 46).

Що ж собою являє насправді цей збірник з такою демагогічною назвою? Це був орган української партії есерів, що й зазначено на титульній сторінці книги. У збірнику взяли участь усі активні діячі партії есерів-боротьбістів: Михайличенко, Заливчий, Коряк, Кобилянський та інші. Передмова до збірника пройнята войовничим націоналізмом. Твори, вміщені у збірнику, типово декадентські, символістичні.

Особливо захоплюється Недзвідський творчістю Володимира Кобилянського: в одному місці він називає його пролетарським поетом, в іншому—теоретиком нового пролетарського мистецтва. Насправді ж третьорядний поет В. Кобилянський, справедливо забутий і нікому тепер невідомий, був епігоном націоналістичного декадентського мистецтва. Він нічого спільного ніколи не мав з народженим радянським письменством, а був неподільно зв'язаний з боротьбістами. Ось кого доповідач на сесії Одеського університету хоче виставити в ролі основоположника радянської літератури на Україні. Він так захоплюється Кобилянським, що навіть у стислих тезах цитує цілі строфи його віршів. Ці цитати уже самі по собі викривають Кобилянського, як ворога Радянської влади і Червоної Армії. Кобилянський у цитованій Недзвідським строфі зводить наклеп на Червону Армію, а доповідач із запалом публікує ці наклепницькі вірші.

Те, що Кобилянський та інші боротьбісти ненавиділи Червону Армію, — цілком зрозуміло. Свій „вінок“ вони видавали тоді, коли із зброєю в руках боролися проти армії революції. Але що ці антирадянські твори і видання зображуються деякими викладачами Одеського університету за перший крок радянської літератури — це дивно, більш ніж дивно.

Проте, як свідчать факти, Недзвідський реставрує буржуазно-націоналістичну теорію „перших хоробрих“ не тільки на наукових сесіях, а давно й настирливо запроваджує в курсі, який читається в Одеському державному університеті. Він про це повідомив сам у журналі „Вестник высшей школы“ (№ 8 за 1947 рік). У статті „Преподавание советской литературы в вузах Украины“ Недзвідський повідомляє, що, порушуючи існуючі програми, кафедра української літератури Одеського університету включила в курс вивчення творчості Кобилянського, Дніпровського, активного боротьбіста Є. Григорука і т. д. Причому всі ці постаті розглядаються зовсім не для викриття, а трактуються як нібито позитивне надбання радянської літератури.

Що це саме так, що вороги народу у викладачів Одеського університету трактуються як творці радянської літератури, свідчить і робочий план викладання української літератури, поданий до Управління в справах вищої школи. У цьому плані найбільш наочно видно порочність і шкідливість системи викладання української літерату-

ри в Одеському університеті. Цей план побудований так, що ворожі націоналістичні твори вивчаються без жодної критики, вивчаються докладно, а про твори радянських письменників згадується лише принагідно. Чим, наприклад, можна пояснити, що творчість бездарного В. Кобилянського вивчається в Одеському університеті більш докладно, ніж творчість Павла Тичини, що із загальної кількості 50 годин Тичині відведено лише... 2 години? Чим пояснити, що в усьому плані і згадки немає ні про постанови ЦК ВКП(б) з ідеологічних питань, ні про постанову ЦК КУ(б)У про перекручення і помилки в „Нарисі історії української літератури“.

Політична і фахова неграмотність плану, шкідливі методологічні основи його доводять, що курс української радянської літератури був перекручений в цілому і в деталях, студенти одержали невірне, антимарксистське уявлення про свою основну фахову дисципліну.

Грубі перекручення й помилки є також в роботі інших кафедр університету. Так, наприклад, доповідь на сесії доцента Б. Шайкевича „Ібсен на російській сцені в період 1890—1906 р.р.“ виразно позначена схиланням перед мистецтвом буржуазного Заходу. Доповідач доводить до того, що саме Ібсена вважає основоположником „суспільно-політичної лінії Московського художнього театру“, справжнім творцем якої був О. М. Горький. Одне з найбільших досягнень російського національного театру МХАТ доповідач намагається вивести обов'язково з іноземного джерела і ототожнити великого російського письменника, творця методу соціалістичного реалізму, з норвезьким письменником, який не вийшов за рамки буржуазної ідеології.

Творчість Горького викладачі університету чомусь особливо перекручують: то старанно відшуковують йому учителів серед буржуазних письменників Заходу, то ставлять його в один ряд з ліберальними письменниками дореволюційної Росії...

Багато помилкових положень є і в інших доповідях — з питань мовознавства, логіки тощо. Матеріали сесії, як і інші документи, свідчать, що суспільні науки в Одеському державному університеті викладаються незадовільно. Особливо ж неприпустиме становище створилося на кафедрі української літератури. Ця кафедра потребує негайного оздоровлення.

С. Шаховський,

кандидат філологічних наук.

(„Радянська Україна“ за 22 травня 1948 р.).

ДИСПУТ З ПИТАНЬ МАРКСИСТСЬКОЇ ЕСТЕТИКИ

У травні на спільному засіданні філософського гуртка і кафедри літератури відбувся диспут на тему: „Ленінська теорія відображення і основні питання марксистської естетики“.

Доповідачка, лаборант кафедри філософії т. Сафра докладно розповіла про застосування ленінської теорії відображення в мистецтві, про основні положення марксистської матеріалістичної естетики. Вона піддала різкій критиці ідеалістичні естетичні теорії, втім числі і сучасні реакційні буржуазні вчення. За основу доповіді були взяті рішення ЦК ВКП(б) з питань літератури, драматургії, кінематографії, музики та матеріали філософської дискусії.

Однак, доповідка невірною дала визначення поняття краси в марксистській естетиці, не показала ролі форми художнього твору, не підкреслила значення поєднання традицій і новаторства в радянському мистецтві. На ці і інші недоліки справедливо вказали в своїх виступах доценти П. І. Збандуто, З. А. Бабайцева, аспірант Н. Г. Мавроді, студенти М. Розенберг і І. Гольденберг.

В кінці диспуту виступив доцент С. Я. Коган. Він вказав на те, що розвиток марксистської естетики особливо важливий для складання ідеологічних передумов переходу до комунізму. Доповіді т. Жданова закликають робітників ідеологічного фронту зрозуміти важливість високоідейного змісту творів мистецтва і виняткову вагу досконалої художньої форми, бо тільки їх поєднання забезпечить загальноприступність художнього твору, демокра-

тизм мистецтва, зробить його здобутком широких трудових мас.

Розкриваючи лженаторство формалістів, т. Жданов вказав на те, що новий зміст може бути поданий і в старих художніх формах. Наше радянське мистецтво не може відмовлятися від вироблених російським класичним мистецтвом геніальних зразків високохудожньої форми. Звідси важливість використання класичних надбань, з цим зв'язані історично складені національні форми мистецтва, в яких в нашу епоху виступає новий соціалістичний зміст. Все це, звичайно, не виключає можливості створення нових форм мистецтва.

Справжні твори мистецтва безсмертні. Тому, висунуте в свій час Плехановим положення, що критерій мистецтва тільки відносний, — невірне, одностороннє. Відносність критерія тут є частина абсолютного. Великі твори мистецтва минулого зберігають свою художню силу впливу.

Існує преємствений зв'язок в розвитку мистецтва (який прийшлося б відкинути, якщо признати лише відносність критерія мистецтва). В. І. Ленін назвав творчість Л. М. Толстого кроком вперед у художньому розвитку людства. Це значить, що критерій мистецтва існує.

В той час, як сучасні буржуазні естети висовують теорію, що цінителями мистецтва можуть бути лише деякі вибрані, марксистська естетика учить, що справжніми суддями і критерієм мистецтва є народні маси в своїй художній творчості і в своїй оцінці.

Гольденберг,

студент IV курсу філологічного факультету.

РОБОТА ФІЛОСОФСЬКОГО ГУРТКА

Студентство нашого університету активно працює над оволодінням марксистсько-ленінською філософською наукою. За рік свого існування гурток провів 10 занять.

Спочатку він працював над творами Плеханова. Після філософської дискусії гурток перебудував свою роботу, поклав в основу рішення ЦК ВКП(б) з ідеологічних питань.

Досягненням у роботі гуртка є актуалізація тематики, своєчасне реагування на важливіші питання сучасної ідеологічної боротьби. Новими формами роботи є спільне засідання філософського гуртка з іншими спеціальними гуртками, відкриті диспути з залученням спеціалістів, рецензування нових книг і т. д.

Найактивнішу участь в роботі гуртка беруть сту-

денти гуманітарних факультетів. Недостатню участь беруть в гуртку викладачі, аспіранти, а вони своєю участю допомогли б гуртку при розв'язанні спеціальних питань.

Надалі гурток на своїх засіданнях заслухає доповіді про застосування діалектичного методу в роботі товариша Сталіна „Про Велику Вітчизняну війну радянського народу“, про радянський патріотизм, як рушійну силу, про контрреволюційну і антинародну суть космополітизму, про своєрідність шляхів розвитку країн нової демократії до соціалізму і т. д.

Розенберг,

староста філософського гуртка.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ.